KASSAI GÉZA

TRIANON ÉS PÁRIZS

MAGYAR—SZOVJET BARÁTI TÁRSASÁG

1959.

TARTALOM:

Oldal

Ki felelős a trianoni szerződésért — — — — — — — — — — — 3
A különbség a trianoni és párizsi békeszerződés között — — — — 6
Elérhettünk volna-e kedvezőbb békét? — — — — — — — — 13
A Csehszlovákiához csatolt három község kérdése — — — 15
A mai magyar nacionalizmus gazdasági érvei — — — 18
A hazafiság próbaköve — — — — — — — — — — — — — 20

4089. — Szikra Lapnyomda. — F. v.: Kulcsár Mihály

Marx: „A munkásosztály felszabadulásának első feltétele a nemzetközi együttműködés".

Lenin: „Aki a proletáriátust akarja szolgálni, annak egyesítenie kell minden nemzet munkásait és állhatatosan harcolnia kell a burzsoá nacionalizmus ellen és pedig a „saját" és az „idegen" nacionalizmus ellen egyaránt".

Lenin: „Az a munkás, aki a „saját" nemzetének burzsoáziájával való egységet fölé helyezi az *összes* nemzetek proletárjaival való *teljes* egységnek, saját érdekei, a szocializmus érdekei és a demokrácia érdekei ellen cselekszik".

Ki felelős a trianoni békeszerződésért?

Elsősorban az imperialisták felelősek. *Trianont azonban a magyar reakció tette lehetővé.* Nemcsak azért, mert a magyar reakció vitte Magyarországot abba a háborúba, amely Trianonnál végződött. Azért is, mert *a reakció egyezett bele a trianoni békeszerződésbe, hogy megmenthesse és biztosíthassa osztályuralmát.* Az uralkodó úriosztályok, mint oly sokszor történelmünk során, osztályérdeküket a haza érdekei fölé helyezték. Ez a trianoni példán igen jól kimutatható.

Miért kötötték meg a trianoni békeszerződést a Versaillesi és Saint Germain-i békeszerződés *után?* Azért, mert *a magyar proletárforradalom és a Magyar Tanácsköztársaság megakadályozta a trianoni békeszerződés megkötését 1919-ben,* amikor a többi békeszerződést aláírták. A Versaillesi békeszerződést 1919-ben, a Saint Germaini békeszerződést szintén 1919-ben írták alá. A trianoni békeszerződést azonban csak a Tanácsköztársaság bukása *után* és a reakciós Horthy-rendszer uralomra jutása *után,* 1920. június 4-én tudták aláírni. Aláírták az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Olaszország, Japán, továbbá Belgium, Kína, Kuba, Görögország, Nicaragua, Panama, Lengyelország, Portugália, Románia, Szerb-Horvát-Szlovén állam (Jugoszlávia), Sziám, Csehszlovákia és a másik részről Magyarország. A Szovjetunió nem írta alá. A Szovjetunió, a Kommunista Internacionálé, a KMP és a többi kommunista párt nem ismerte el és megbélyegezte a trianoni békeszerződést. Érvénybe 1921. július 26-án lépett.

Történelmi okmányok bizonyítják, hogy a magyar reakció tudatosan szervezte annak az egyetlen erőnek a megsemmisítését, amely sikraszállt a szabadságért és a magyar függetlenségért. A Magyar Tanácsköztársaság teremtette meg napok alatt a Vörös Hadsereget és vetette be a nemzetközi intervenció ellen. A Magyar Vörös Hadsereg verte vissza győzelmes harcokban a betolakodókat és lendült sikeres ellentámadásba. A Magyar Vörös Hadsereg győzelmei azzal fenyegették az imperialistákat, hogy felborítják összes magyarországi terveiket. Az akkori okmányokból láthat-

juk, hogy a magyar urak nemcsak arra voltak készek, hogy mindent megtegyenek, amit az intervenciósok Magyarország ellen terveztek. *A magyar urak kezdeményezői és szervezői is voltak a magyar függetlenség elleni harcnak. Ők* hívták be az intervenciósokat az országba. *Ők* kívánták Budapest megszállását is. Hazánk fővárosába *ők* hívták be a román intervenciós csapatokat. Előkészítették, szervezték és megvalósították az ország megszállását. Hajlandók voltak bárkinek odavetni hazánk bármelyik területét. Ellenszolgáltatásul csak egyért könyörögtek: a magyar reakció újra uralomra kerülhessen.

Dr. Szabó László „A bolsevizmus Magyarországon" c. 1919-ben megjelent könyvében írja: „A történelemben alig volt még példa ilyesmire: Magyarország, amelyet egy szomszédállam hadserege megszállott, ezt a megszállást valóságos megváltásnak tekintette. Holott — folytatja dr. Szabó — mindenki tudta, hogy a megszállásnak politikai és gazdasági következményei rettenetesek".

Gróf Andrássy Gyula „A tanácskormány külpolitikája" c. 1921-ben megjelent könyvében ezt olvassuk: „Amint a bolsevizmus győzelmének hírét vettem, azonnal kisérletet tettem arra, hogy az ántántot erélyes akcióra hívjam. Március 27-én a párisi négyes tanács elé juttattam azt a javaslatot, hogy lépjen fel az ántánt saját katonai erejével" — Magyarország ellen.

Vörnle János „A bécsi magyar komité" c. 1921-ben megjelent könyvében ezt írja: „Pallavicini György őrgróf és Gömbös Gyula vezérkari százados leküldettek Belgrádba. (A bécsi ellenforradalmi magyar komité küldte K. G.) A szükséges operációkat (Magyarország ellen — K. G.) nem a nyugati népek, hanem a románok, szerbek és csehek hadseregeivel kívánták végrehajtani. Április 16-án a románok meg is indultak".

Így „védelmezte" 1919-ben a magyar reakció Magyarország függetlenségét.

A trianoni szerződés elfogadásával a magyar kormány, tehát a Horthy-kormányzat *lemondott* az ismert területekről, amelyek azelőtt Magyarországhoz tartoztak és miként Németország a versaillesi szerződésben és Ausztria a Saint Germain-i szerződésben, Magyarország a trianoni szerződésben vállalta a felelősséget is az 1914—1918. évi háborúért.

A szerződés reakciós jellegét bizonyítja *szovjetellenes* éle. Magyarország (értsd a Horthy kormányzatot) többek között kötelezte magát, hogy teljes mértékben elismeri azokat a szerződéseket, vagy megegyezéseket, amelyeket az Antant-hatalmak azokkal az államokkal kötnek, vagy köthetnek, amelyek azelőtt az orosz birodalom részei voltak. Vagyis: *a Horthy-kormányzat eleve elismerte azokat a szerződéseket, amelyeket az Antant-hatalmak a szovjetországtól esetleg elszakadó, régebben Oroszországhoz tartozó területek bábkormányaival köt.* Ezzel eleve kinyilatkoztatta és aláírásával megerősítette, hogy *a szovjetország ellenségeinek táborához akar tartozni.* Tehát kezdettől a magyar nép érdekeivel és akaratával szóges ellentétben vállalta a Szovjetunió ellenségeihez való tartozás minden következményét.

A trianoni szerződés reakciós szándékát mutatja az is, hogy a szerződés szövegében *Magyarország nem köztársaság.* Ezzel a magyar reakció lehetőséget kapott a monarchiához való visszatérésre.

1919—20-ban a magyar reakció csak azt tette, amit az uralkodó *úri* osztályok történelmük során *mindig* is tettek és 1956-ban újra tenni akartak.

Szabadságharcaink egész történetén végigvonul az uralkodó osztályok országvezető, hazaáruló politikája.

A mohácsi vészt megelőző időről Marczali Henrik is kénytelen megállapítani: „Mikor a szultán (II. Szolimán) 1521- ben támadott, Szabács és Nándorfehérvár legénysége az utolsó emberig kitartott, de a kapitányok, a bánok, esküjük ellenére, nem voltak helyükön. Ugy mondták, hogy meg lehetett volna Belgrádot védeni, ha 50 forint ára puskaport küldenek oda idejében, de a sok főpap és zászlós úr közt, ki egy nap ezreket dorbézolt el, nem akadt, aki ezt a neki csekély összeget előteremtse". És Marczali is hozzáteszi: „Nemzeti , nagyságunk, függetlenségünk már előbb (Mohács előtt) elveszett, önbűnünk miatt. Mohács csak a pecsétet ütötte rá". („A béke könyve" 46. oldal).

1809-ben Napóleon megszállta Bécset s kiáltványt intézett a magyarokhoz, hogy vessenek véget a német uralomnak és Rákoson válasszanak nemzeti királyt. Napóleont persze nem a nagy francia forradalom szabadságeszméi hatották át és a magyarokhoz intézett felhívás a napóleoni hódító törekvésekkel kapcsolatos. Csak a felhívás tényéről beszélünk. A magyar „történelmi osztály" gondoskodott róla, hogy a magyar nép ne is értesüljön róla. Csak Kazinczy intéz körkérdést barátaihoz. Horváth István magyar történetíró, akiről valaki megjegyezte, olyan magyar, hogy még az első emberpárról is kimutatja, hogy magyar volt, naplójában ezt írja: „Virág Benedekhez siettem ... elhitettem magunkkal, hogy Napóleon a gyáva német vezért meggyőzendi és kiment bennünket az elaltató német hatalom alól ... Az ausztriaiakkal mi boldogulni soha nem fogunk". Virág Benedek úgy köszön e napokban bizalmasainak: „Fut a német, örül a magyar".

Az uralkodó réteg azonban dehogy is akart szabadulni a Habsburgoktól, dehogy is akarta Magyarország függetlenségét. Ennek okát Grünwald Béla történelemíró így magyarázza:

„A bécsi udvar nem veszélyeztette a rendi érdekeket, sőt az érdekek védelmére kért pénzt és katonát a magyar rendektől s a fönnálló jogrend fönntartásáért küldött Napóleon ellen ... Hogy szövetkezhetett volna a magyar nemesség Napóleonnal, akiről azt tartotta, hogyha győzni talál, eltörli a nemesség kiváltságait is? Ez az oka, hogy a magyar nemzet nem mozdult meg Napóleon felhívására".

A XIX. század elején a magyar uralkodó réteg a Habsburgok védelmében kiontott magyar vérért és a magyar nép súlyos anyagi áldozataiért szintén megkapta Júdás-jutalmát: Bécs lett az európai reakció központja, uralomra került a hirhedt Metternich-rendszer, de a magyar uralkodó osztály megmentette rendszerét.

Ugyanez történt 1849-ben, amikor a magyar úri családok tagjainak ezrei állottak a magyar függetlenséget lábbal tipró Bach-rendszer szolgálatában. A magyar uralkodó osztály hű maradt önmagához. Nem Magyarország sorsával törődött. A magyar uralkodó körök 1849. után gróf Apponyi György, báró Jósika Samu, gróf Dessewffy Emil, Szőgyén László, Majláth György, báró Sennyei Pál, gróf Almássy Móricz és a hozzájuk hasonlók példáját követték, akik már a forradalom alatt, amikor Win-

dischgrätz megtámadta az országot s megszállotta a fővárost, sietve jelentkeztek az osztrák önkényuralom szolgálatába. Joggal vághatta a magyar nemzet szemébe az osztrák fővezér, Haynau 1850-ben, hogy a magyar nemzet „nyomorúságának nagy részét nekik köszönheti". Valóban a magyar urak, miután megszabadultak a demokratikus forradalom és parasztfelszabadítás rémétől, ezrével álltak az egységes német Ausztriát megvalósító, vérrel-vassal németesítő Bach-rendszer szolgálatába. 1855-től Magyarországon még az oktatási nyelv is német.

Az 1919-es magyar urak a mohácsi, napóleonkori, 1949. évi hazaárulók utódai és az 1956. évi ellenforradalmárok politika elődei.

A különbség a trianoni és a párizsi békeszerződés között

Ellenfeleink úgy tesznek, mintha a párizsi békeszerződés és a trianoni békeszerződés között nem volna különbség. Ez nem igaz. A határok kérdésében valóban nincs, sőt — mint ismeretes — Pozsony környékén 3 új község is került Csehszlovákiához. (Erre még visszatérek.) A leglényegesebb kérdésben azonban igen nagy a különbség a trianoni és a párizsi békeszerződés között.

Trianon következménye és folytatása annak az imperialista politikának, amely háborúba sodorta Magyarországot is. Célja elsősorban az volt, hogy biztosítsa a győztes imperialista hatalmak érdekeit. Igaz, hogy új államok jöttek létre, de ez nem változtat azon, hogy az imperialistáknak az új államokkal is csak az volt a *céljuk*, hogy a győztes államok imperialista törekvéseinek legyenek eszközei. Legfőbb törekvésük az volt, hogy a szocializmus országát, Szovjet-Oroszországot az imperialistákat híven kiszolgáló és részben saját imperialista terveiket is szövő államokkal vegyék körül. Ezt hívták „cordon sanitaire"-nek. („Egészségügyi övezet" a bolsevizmus ellen.) *

Az új államok nem a trianoni békeszerződés eredményeképpen, hanem népeik évszázados harcának és a Nagy Októberi Szocialista Forradalom hatásának, az osztrák-magyar monarchia szétesésének eredményeképpen jöttek létre.

Egyesek azt mondják: „a párizsi békeszerződés szentesítette Trianont és ezért a Szovjetunió is felelős".

Nézzük a történelmi tényeket.

A Szovjetunió arra törekedett, hogy a második világháború utáni békeszerződések a *lehetőségekhez képest megfeleljenek a népek érdekeinek.* A lehetőségekhez képest *biztosítsák a tartós békét és megakadályozzák a fasizmus újjáéledését.* Már ez igen lényegbeli különbség a trianoni és a párizsi békeszerződés között. A szovjet delegáció többek között 1946. október 9-én fejtette ki részletesebben álláspontját. *Az alapvető feladat abban rejlik* — mondotta a szovjet delegáció vezetője —, hogy *a békeszerződések megfeleljenek a tartós és szilárd békére törekvő népek érdekeinek.*

„Éppen ezért a demokratikus békének *a fasizmus ellen kell irányulnia,* hozzá kell járulnia, hogy gyökeresen kiirtsák a fasizmus maradvá-

* A Magyar Tanácsköztársaság minél hamarábbi leverése is azért volt a nemzetközi imperializmus fontos célkitűzése, mert Tanacs-Magyarország akadályozta a „cordon sanitaire" támadási lehetőségeit is.

nyait, a fasizmus minden új válfaját és mindenképpen támogatnia kell *a volt ellenséges államokban a demokratikus alapok megerősítését.* Ilyen béke feltételei között semmi olyan nem *lehet, ami az érintett ország... szuverenitása szempontjából megalázó lenne és semmi olyan nem lehet, ami a szóbanforgó országnak más, erősebb államok által történő gazdasági leigására vezethetne.* Ennek a békének összhangban kell lennie azokkal a felszabadító célokkal, amelyekért a szövetségesek harcoltak és emellett meg kell felelnie a *volt ellenséges országok érdekeinek is, amelyek lerázták* a fasizmus jármát és a demokratikus fejlődés útjára léptek."

A párizsi békeértekezlet 1946. október 14-i ülésén a szovjet delegáció vezetője kormánya nevében azt is félreérthetetlenül leszögezte:

„A békeszerződéseknek hozzá kell járulniok a tartós európai béke megteremtéséhez... Meg kell felelniök *a szilárd és hosszantartó békére és újabb támadás mindennemű kísérletének visszautasítására* törekvő népek érdekeinek... A békeszerződésnek összhangban kell lennie a demokratikus béke célkitűzéseivel, a demokratikus béke pedig abból a felismerésből indul ki, hogy a támadó felelős bűneiért, de nem indul ki a legyőzöttel szemben táplált bosszú érzéséből és arra hivatkozott, hogy a legnagyobb mértékben hozzájáruljon a népek biztonságának megteremtéséhez és a népek összefogásához a lehetséges új támadás erőivel szemben".

A párizsi békeértekezleten a Bjelorusz Szocialista Szovjet Köztársaság nevében Kiszeljov leszögezte:

„A magyar nép a fasiszta-barát rendszer elűzése után a demokratikus fejlődés útjára lépett és ezzel kapcsolatban már nem kis eredményeket ért el." Rámutatott, hogy a magyar kormány már több komoly lépést tett az ország újjáépítése, a lakosság anyagi helyzetének megjavítása és jogainak biztosítása terén. Erre való tekintettel azt a reményét fejezte ki, hogy „a Magyarországgal kötendő békeszerződés segítségére lesz a fiatal magyar köztársaságnak a felemelkedésben, a szomszéd államokkal való baráti kapcsolatok megszilárdításában és megnyitja előtte az utat az Egyesült Nemzetekkel való együttműködés felé".

A szovjet delegáció hangsúlyozta, hogy az első világháború tanulságai nem bizonyultak elegendőnek. A második világháború után azt kell elérni, hogy Európa békeszerető népei *megakadályozzák egy újabb támadás megismétlődését.*

Sokan megfeledkeznek arról, hogy a párizsi békeszerződés nem a Szovjetunió kívánsága szerint, hanem megegyezés alapján jött létre. *A Szovjetunió kívánsága szerint* nem is jöhetett létre, mert a Szovjetunió és a népi demokratikus államok (akkor még nem szocialista államok) *elenyésző kisebbségben voltak* az imperialista államokkal és az őket támogató államokkal szemben. A cél csak az lehetett, hogy a közös megállapodás után *a lehető legkedvezőbb békét kössék meg.*

A lehetőségekhez képest legkedvezőbb békeszerződésért elkeseredett harc folyt a konferencia első napjától az utolsóig, — egyrészről a Szovjetunió, az őt támogató Ukrán Szocialista Szovjet Köztársaság, Szocialista Szovjet Bjelorusszia, Lengyelország, Csehszlovákia és Jugoszlávia másrészről az ellentábor között: Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Kína, Ausztrália, Belgium, Brazilia, Görögország, India, Kanada, Hollandia, Új-Zeeland, Norvégia, Abesszinia. Dél-Afrikai Szövetség, 7-tel szemben 15 állam. Mexikó, Kuba, Egyiptom, Irán, Irak, Abánia és Ausztria

képviselőinek meg volt a lehetősége, hogy véleményt mondjanak a békeszerződések kérdéseiről.

Ez az elkeseredett harc abból fakadt, hogy a párizsi konferencia idején már a világ két tábora állott egymással szemben: az imperialista-ellenes tábor, élén a Szovjetunióval és az imperialista tábor, élén az Egyesült Államokkal. Az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország kormánydelegációi mindenképpen arra törekedtek, hogy ráerőszakolják akaratukat a többi államokra. Elérték, hogy az ajánlásokat nemcsak kétharmad többséggel, hanem egyszerű többséggel is el lehet fogadni. Jellegzetes példa ez is: a szavazatokat régebben abc-sorrendben adták le az államok. Később az Egyesült Államok szavazott elsőnek, hogy ezzel is befolyásolja a tőle függő államokat.

Az imperialista hatalmak több olyan javaslatot tettek, amelyek szerint a legyőzött államoknak, így Magyarországnak is, *teljes mértékben meg kell téríténiök a győztes államok polgárai minden kárát.* Azt követelték, hogy Magyarország százszázalékosan kártalanítsa az Egyesült Nemzeteket és állampolgáraikat minden olyan veszteségért vagy károsodásért, amely ezeknek magyarországi tulajdonait és érdekeit a háború következtében érte. Követelték, hogy Magyarország mondjon le Németországgal szemben fennálló követeléseiről. Magyarország mondjon le arról, hogy Németországtól a német csapatok által Magyarországon okozott kárért jóvátételt követeljen. Magyarország mondjon le az Egyesült Nemzetekkel szemben fennálló követeléseiről az Egyesült Nemzetek polgárainak kártalanítása céljából.

Az Egyesült Államok követelték, hogy Magyarország mondjon le 6 milliárd békepengőt kitevő követelésétől és fizessen ezenkívül az Egyesült Nemzeteknek és alattvalóinak 2 milliárd békepengőt.

Ez ellen a Szovjetunió nevében Visinszki külügyminiszterhelyettes szólalt fel. Kijelentette:

„Helytelen volna olyan politikát folytatni a volt ellenséges államokkal szemben, amely nem számol azokkal a reális forrásokkal, melyeknek számlájára a követeléseket ki lehet elégíteni... Gazdasági követeléseket azoknak a követeléseknek a számításba vételével kell előterjeszteni, mely kötelezettségek ez államokon már nyugszanak és számolni kell ez államok reális gazdasági helyzetével".

A magyar kívánságokat támogatva, ezeket is mondotta:

„Lehet-e újabb és újabb gazdasági követeléseket támasztani Magyarországgal szemben, figyelembe nem véve azt, hogy tud-e Magyarország a Fegyverszüneti Egyezményben vállalt kötelezettségeknek eleget tenni? Az a véleményünk, hogy erre a kérdésre csak nemmel lehet válaszolni. Nem szabad ezzel nem számolni. Lehetetlen ezzel nem számolni".

Míg a Szovjetunió szenvedett kárának csak részbeni megtérítését kívánta, addig az Egyesült Államok és Anglia káruk teljes megtérítését követelte.

„A szovjet kormány — mondotta a szovjet külügyminiszterhelyettes — arra törekszik, hogy meg ne fojtsák Magyarországot, hogy gazdasági újjáépítését gyökerében ne támadják. A szovjet kormány arra törekszik, hogy Magyarországnak könnyebb legyen talpraállni, hogy Magyarország is részt vehessen Európa újjászületésében". „Ha a konferencián résztvevő kollegák — mondotta Visinszki — ugyanazt a politikát követnék, akkor kétségtelenül megegyeznénk a Magyarországra vonatkozó gazdasági kér-

désekben és a Magyarországgal kötendő békeszerződés újabb hozzájárulás lenne a háború súlyos következményeinek a felszámolásához".

A Szovjetunió azt javasolta, hogy a legyőzött államok a károknak csak 25 százalékát legyenek kötelesek megtéríteni. Ezt a javaslatot az imperialista többségű konferencia elutasította és szenvedélyes vita után csak abba volt hajlandó beleegyezni, hogy a győztes államok polgárai kártérítése ne teljes értékű, hanem 66 százalékos legyen.

A nyugati hatalmak arra akarták kötelezni a legyőzött országokat, köztük Magyarországot, hogy *a jóvátételt dollárban és font sterlingben, ne pedig azokkal az árukkal fizessék, amelyeket az illető ország termel. A Szovjetunió ébben a kérdésben is a kisállamok védelmére kelt.* Azt követelte, hogy a jóvátételt ne valutával, hanem a folyó termelésből fizessék. (Ez egyben a hazai ipar fejlesztését is előmozdította volna). A szovjet delegáció rámutatott: arra akarják kényszeríteni a legyőzött országokat, hogy dollárért, font sterlingért, olcsón, nagy veszteséggel adják el áruikat külföldön. A nyugati nagytőkések ezzel még külön hatalmas nyereségre is tettek volna szert az áruk olcsó összevásárlása révén is. A szovjet küldött joggal állapította meg, hogy a jóvátételi fizetések ilyen módszere mellett a nyugati kereskedő nagytőkések volnának a jóvátételek haszonélvezői. A Szovjetunió a legélesebben ellenezte és meg is hiúsította ezt a törekvést.

A kártérítés, jóvátétel kérdésével kapcsolatosan a nyugati imperialista hatalmak azt javasolták, hogy alakuljon egy bizottság, amelynek feladata ügyelni, teljesítik-e a legyőzött államok a kártérítést. Ez is az imperialista hatalmaknak a legyőzött államok belügyeibe való beavatkozási kísérlete volt.

A szovjet delegáció, kormánya nevében kijelentette, hogy bár a Szovjetunió az óriási károk miatt, amelyeket a háború alatt összehasonlíthatatlanul nagyobb mértékben, mint bármely más állam elszenvedett, nagyonis érdekelt a jóvátételben, mégis ellenzi az ilyen bizottság létesítését, mert ez a bizottság be fog avatkozni az illető ország belügyeibe és ezzel meg fogja sérteni ezeknek az államoknak a nemzeti méltóságát és szuverenitását. A Szovjetunió ellenezte ezt, mert *„nem kíván más államok belügyeibe beavatkozni és senkinek sem hajlandó az ilyen beavatkozást megkönnyíteni".*

Éles harc folyt a Duna *„nemzetközisítésére" irányuló törekvések ellen.*

A nyugati imperialista államok (nem dunamenti államok) a dunamenti államok részvétele nélkül és érdekeik ellenére akarták a dunai kereskedelem és hajózás kérdését megoldani. Manuilszki elvtárs, az Ukrán Szocialista Szovjet Köztársaság külügyminisztere kijelentette, hogy Szovjet Ukrajna és az egész Szovjetunió a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy az Egyesült Államok, Nagy-Britannia ellenőrizze a dunai kereskedelmet és hajózást, ez a Duna menti kisállamok számára öngyilkossággal volna egyértelmű, ez a politikai és gazdasági önállóságukat megszüntetné. A Duna menti államok a történelem során először akarnak megszabadulni attól a nyugati függőségtől, amely országaikat az európai nagyipari országok agrár függelékévé tette és gazdasági pangásra és degradációra ítélte. Manuilszki elvtárs hangsúlyozta, hogy *a Szovjetunió ebben a kérdésben is a kis és nagy népek egyenlőségének elvén áll* és, hogy

„... az olyan „Duna menti kisállamoknak", mint Belgium, Francia-

ország, Nagy-Britannia, Görögország és Olaszország, semmi keresnivalójuk a Dunán nincsen, éppenúgy, mint a dunamenti kisállamoknak nincs keresnivalójuk a Mississippin és a Szajnán."

„A dunamenti államok maguk akarnak saját hazájuk gazdái lenni. Ők maguk akarják a dunai hajózás rendszerét megállapítani, éppen úgy, mint ahogy más szuverén államok a saját folyóikon szabályozzák a hajózást".

Az imperialista hatalmak mindenféle egyéb eszközökkel is próbálták leigázottság állapotában tartani a legyőzött kisállamokat. Példaként említjük az u. n. *„egyenlő lehetőségek"* módszerét. Az imperialista hatalmak a párizsi békeértekezleten az „egyenlő lehetőségek" címén a háború alatt fejlesztett gazdaságukkal rá akarták tenni a kezüket az anyagilag a háború alatt tönkretett, legyőzött országok, különösen a kis országok iparára, gazdaságára, hajózására, stb. A szovjet delegáció ismételten kijelentette, hogy a Szovjetunió a más országokkal való kapcsolatait úgy igyekszik kiépíteni, hogy azok, különösen a kisállamokban az illető állam gazdasági újjáépítésének kedvezzenek, előmozdítsák az illető ország iparának, mezőgazdaságának, egész nemzetgazdaságának fejlődését. Leleplezte az „egyenlő lehetőségek" címét viselő, beavatkozási imperialista politikát, rámutatva arra, hogy az egyenlő lehetőségek azok számára kedvezők, akik erősek és gazdagok és akik tőkéjükkel, iparukkal, stb. le tudják igázni a náluk gyengébbeket. A szovjet delegáció erőteljesen aláhúzta, hogy *az „egyenlő lehetőségek elve" nem egyeztethető össze az ország nemzeti érdekeivel és szuverenitásával és következésképpen semmi köze sincsen a nemzetközi igazságossághoz.*

„Az egyenlő lehetőségek" elvének a dunai hajózásra való alkalmazásáról a szovjet szószóló azt mondotta, hogy ha fontos a Dunának nemzetközisítése, akkor nem kevésbé fontos más víziutaknak a nemzetközisítése is. Megkérdezte, vajon az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország beleegyeznének-e az „egyenlő lehetőségek" érvényesítésébe, ha azt például a Szuezi csatornára, vagy a Panama csatornára alkalmaznák? És hozzátette: nem kellene ezeket a kérdéseket megkerülni, mert előbb vagy utóbb (ez 1946. októberében hangzott el!) amúgy is eljutunk ezekhez a kérdésekhez.

A Szovjetunió számtalan más kérdésben támogatta a kis államokat, köztük Magyarországot. Ismét csak példaként említjük:

Szálasiék és a németek mintegy 3 *milliárd* dollár értékű magyar vagyont hurcoltak el. Ezek között 1320 mozdonyt, 4964 személyszállító és 50 466 teherszállító vasúti kocsit, 63 900 személy- és teherautót, motorbiciklit, 370 személy- és teherhajót és egyéb folyami közlekedési eszközt, óriási mennyiségű gépet, felszerelést, fél- és készárut, 605 000 szarvasmarhát, 250 000 lovat, 1 500 000 juhot, stb.

Az amerikai hatóságok a Dunán lefoglaltak 800 hajót, ebből több mint *300 magyar hajót.* A szovjet delegáció az 1946. október 10-i ülésén megállapította, hogy az Egyesült Államok eddig nemcsak az amerikai hatóságok által lefoglalt dunai hajókat nem adta ki Magyarországnak. Számos, Magyarországról elhurcolt és az amerikai megszállási övezetbe került egyéb magyar javakat sem szolgáltatta vissza Magyarországnak.

Az Egyesült Államok képviselője sokszor hangoztatta, hogy az Egyesült Államok segíteni akar a kis államoknak. A szovjet küldöttek lelep-

lezték ezt a hazugságot. Rámutattak, hogy *az Egyesült Államok lényegesen segíthetné Magyarországot, ha visszadná azt, amit Magyarországról Szálasiék és a németek elhurcoltak és ami amerikai megszállási területen van.* 1946. augusztus 15-én a szovjet delegáció utalt arra, hogy az Egyesült Államok megszállási területén van a magyar vasúti közlekedési eszközöknek kétharmad része és nagy segítség volna Magyarországnak ha ezt visszakaphatná. Az Egyesült Államok jól tudta, hogy milyen rozoga állapotban volt a magyar közlekedésügy és mennyire nélkülözte a kihurcolt vagyont.

Hivatalos közegeink megállapítása szerint a visszaadott javak értéke néhány százmillió dollár. Bár az elhurcolt magyar javak visszaadási kötelezettségét az 1947. február 17-én kelt párizsi békeszerződés 30. §-a előírja, a nyugati államok már 1948-ban is mindent megtettek, hogy megakadályozzák a magyar repatriációs bizottságok munkáját. 1948. áprilisa után úgyszólván lehetetlenné tették működésüket. Elhurcolt javainknak csak egy része került hazaszállításra és a visszaszolgáltatott javak nagyobbrészt műkincsek, nem gazdasági természetű értékek. A német összeomlás után a kihurcolt fogyasztási javakat a nyugatnémet közfogyasztás „felszívta". A többi magyar jószágot az 1946—47-es években vagyonellenőrzés alá vonták. Ezek egy részét 1945—47-ben kiadták a németeknek, más részük amerikai ellenőrzés alatt maradt. A későbbiek folyamán a javak többsége német hatóságok ellenőrzése alá került, egyes különleges értéket képviselő magyar javakat Amerikába szállították.

Ismeretes, hogy sok történelmi hagyomány jelentőségével biró magyar érték, pl. a Szent István korona is mindmáig az Egyesült Államokban van.

Reflektorként világít a két tábor arculatára ez a példa: Ausztrália képviselője a konferencián javaslatot tett egy úgynevezett *„emberi jogokat védő európai nemzetközi bíróság"* létesítésére, amelynek joga lett volna a legyőzött országok területén „felügyelni", hogy „betartják-e az emberi jogokat". Nyilvánvaló, hogy ez a legarcátlanabb *beavatkozás lett volna más országok és köztük Magyarország belügyeibe is. A Szovjetunionak kösszönhető, hogy ez a kísérlet nem sikerült.*

*

Láthatjuk tehát, hogy míg a trianoni békeszerződésnél az imperialistaellenes erők szóhoz sem jutottak, a párizsi békeszerződés idején éles harc folyt azért, hogy az adott helyzetben a lehetőségekhez képest a legigazságosabb békeszerződés jöjjön létre. *A párizsi békeszerződés — ezt nagyon világosan kell látni — nem szocialista államok között kötött szerződés, a párizsi béketárgyalásokon 1946-ban az imperialista államoknak és az őket támogató országoknak óriási többségük volt.* (Utalunk a konferencián részt vevő államoknak már ismertetett névjegyzékére.) A béketárgyalásokon a helyzetből adódó okok miatt nem sikerült a kívánt eredményeket elérni. A békeszerződés, az első világháború után kötött békeszerződésekhez képest *a béke fenntartása és a demokratikus fejlődés szempontjából mégis komoly lépést jelent előre.*

Ebből a szempontból jelentősége van a párizsi békeszerződés 3. és 4. cikkelyének is:

„3. cikk: Magyarország, amely a fegyverszüneti egyezmény értelmében intézkedéseket tett, hogy szabadlábra helyezze állampolgárság és nemzeti különbség nélkül mindazokat a személyeket, akik letartóztatás-

ban voltak az Egyesült Nemzetek érdekében kifejtett cselekményeik, vagy az Egyesült Nemzetek iránt érzett rokonszenvük, avagy faji származásuk miatt és hogy visszavonja az ezen a címen hozott megkülönböztető törvényeket vagy szigorításokat, a fenti intézkedéseket kiegészíti és a jövőben sem foganatosít olyan intézkedéseket és nem hoz olyan törvényeket, amelyek az e cikkben említett célokkal és törekvésekkel nem volnának összeegyeztethetők.

4. cikk: Magyarország, amely a fegyverszüneti egyezmény értelmében intézkedett magyar területen minden fasiszta jellegű politikai, katonai vagy katonajellegü szervezetnek, valamint minden olyan szervezetnek feloszlatása iránt, mely az Egyesült Nemzetekkel szemben ellenséges propagandát, — ideértve a reviziós propagandát is, — fejt ki, a jövőben sem engedi meg olyan szervezetek fennállását és működését, amelyeknek célja az, hogy megfossza a népet demokratikus jogaitól."

Külön figyelmet érdemel, hogy a békekonferencián éles támadás folyt a nagy és kis államok közötti együttműködés alapvető elvei ellen. Az imperialista nagyhatalmak a legválogatottabb eszközökkel (néhányat példaképpen említettünk is) próbálták biztosítani a kis államok tőlük való függését, a kis államok belügyeibe való beavatkozást. Ezért szegték meg újból az Egyesült Nemzetek Szervezete alapszabályait, melyeknek a népek védelmében elfogadott 2. és 3. pontja a szovjet diplomácia elévülhetetlen érdeme.

Az Egyesült Nemzetek alapokmányának kidolgozásánál a szovjet küldöttség eredményesen ragaszkodott ahhoz, hogy az alapokmánynak a szervezet céljait és elveit tárgyaló 1. fejezetébe felvegyék a következő pontokat:

„2. A nemzetek közti baráti viszony fejlesztése, a népek egyenjogúságának és önrendelkezésének tiszteletben tartása alapján, valamint megfelelő intézkedés foganatosítása a világbéke megszilárdítására;

3. A nemzetközi együttműködés megvalósítása a nemzetközi gazdasági, társadalmi, kulturális és humánitárius kérdések megoldásánál, az emberi jogok és szabadságok tiszteletben tartásának fejlesztése fajra, nemre, nyelvre és vallásra való tekintet nélkül."

*

Összefoglalhatjuk a fő különbséget a trianoni és a párizsi békeszerződés között.

A fő különbség:

1) *A trianoni békeszerződés* az imperialista politikának és imperialista háborúnak a következménye, új ellentétek forrása *és háborús célok eszköze; a párizsi békeszerződés a tartós béke biztosításának eszköze és a békéért való harcra kötelez.*

2) A trianoni békeszerződés *a szocialista Szovjetunió ellen irányul. A párizsi békeszerződés egyetlen állam vagy nép ellen sem irányul.*

3) *A trianoni békeszerződés a reakció megerősödését célozta és ezt el is érte. A párizsi békeszerződés a fasizmus elleni harcra kötelez.*

4) *A trianoni béke hazánkban stabilizálta a Horthy-rendszert: a párizsi békeszerződés hazánkban előmozdította a demokratikus fejlődést.*

*

Van néhány tény, melyet a magyar dolgozó nép alig ismer, de a mondottaknál is élesebben világítja meg az Egyesült Államok viszonyát

Magyarországhoz: 1945. júliusában az Egyesült Államok akkori elnöke, Truman azzal a szándékkal utazott a potsdami konferenciára, hogy ott Németország darabokra szakítását elérje.

Truman egyik kezdeményezője és fő szószólója Németország szétdarabolásának. A potsdami értekezlet elé terjesztett amerikai terv számunkra külön jelentőségű. A *„Truman-terv"* nemcsak Németországot tépte volna szét három részre, hanem *véget vetett volna hazánk függetlenségének is.* A „Truman-terv" szerint három különálló államot létesítettek volna: Észak-Németország délen Frankfurtig, a Nyugatnémet Állam Essenig, *Dél-Németország, mint dunai monarchia bekebelezte volna Bajorországot és Magyarországot is.* Fővárosa Bécs lett volna, tartományi székhelyei: München és *Budapest.*

E „Truman-terv" azt bizonyítja, hogy az *Egyesült Államok 1945-ben Magyarország függetlenségét teljesen meg akarta szüntetni. Az Egyesült Államok támadásával szemben még a trianoni határokat is meg kellett védelmezni.**

A párizsi tárgyalások még más szempontból is fölötte tanulságosak. Az imperialista hatalmak, elsősorban az USA, mindent megtettek, hogy húzzák-halasszák a béke megkötését. Ezalatt arra törekedtek, mint más helyzetben Hitler, hogy szembeállítsák Magyarországot szomszédaival és sakkfiguraként kihasználhassák őket diplomáciai játékukban. Magyarország, Románia, Csehszlovákia, Jugoszlávia együttműködése a Szovjetunióval meghiúsította ezt a szándékot is, bár az ellentétek szítására irányuló imperialista kísérletek, mint ismeretes, a békeszerződés megkötése után sem szűntek meg.

Elérhettünk volna-e kedvezőbb békét?

Igen, ha:

a) hallgattunk volna a Szovjetunió idejében és ismételten tett figyelmeztetésére.

1941 áprilisában, amikor Magyarország megtámadta Jugoszláviát, a szovjet kormány jegyzékben közölte a magyar kormánnyal: a szovjet kormány nem helyeselheti Magyarországnak e lépését. A szovjet kormányra különösen az tesz rossz benyomást, hogy Magyarország négy hónappal azután, hogy örök barátsági szerződést kötött Jugoszláviával, háborút kezd ellene. Nem nehéz megérteni, milyen helyzetbe kerülne Magyarország, ha maga esnék a bajba és amikor bajba kerül, elkezdenék részekre tépni.

* A potsdami palota egyik termében ma is függ a falon a „Truman-terv" térképe, amely szerint Magyarország Dél-Németország állam része. Az Egyesült Államok arról a szándékáról, hogy megsemmisítse hazánk függetlenségét, később sem mondott le. Többek között a Mindszenty-per tárta ezt az egész világ elé. A per bebizonyította, hogy az Egyesült Államok hivatalos intézményei és személyei kezdeményezték és segítették Mindszentyt, hogy megkísérelje a népi demokratikus rendszer megdöntését hazánkban s olyan Habsburg monarchiának a létesítését, amely az Egyesült Államok mindenre kész eszköze volna. Ez ma külön jelentőségű azért is, mert megmagyarázza, mi értendő a „nacionalista szellemű Magyarország" alatt, amelyet Mindszenty 1956. novemberében rádióbeszédében meghirdetett. Fényt derít arra is, hogy Mindszenty miért menekült 1956. november 4-én éppen az Egyesült Államok követségére és miért kapott ott oltalmat. 1956. októbere tehát csak természetes folytatása volt a magyar függetlenség ellen irányuló amerikai imperialista politikának és csak azért nem járt eredménnyel, mert a népi demokratikus Magyarország a Szovjetunióra támaszkodik és a Szovjetunió e most már az egész szocialista világtábor meghiúsítja ezeket a törekvéseket.

Erre a szovjet kormány Magyarországot a háborúba lépése *előtt* figyelmeztette.

A szovjet kormány figyelmeztetését a magyar kormány nem vette figyelembe, sőt elhallgatta. A szovjet kormány 1941. júniusában, amikor a fasiszta német hadsereg a Szovjetuniót megtámadta, újból figyelmeztette Magyarországot.

Az egész háború alatt eltitkolták a magyar nép előtt, hogy a Szovjetunió külügyi népbiztosa akkor magához kérette Kristóffyt, Magyarország moszkvai követét és hosszan fejtegette előtte: a Szovjetunió a legnagyobb jóakarattal kiséri Magyarország sorsát. Ennek tanujelét adta többek között az előnyös gazdasági szerződéssel és az 1848-as zászlók visszaadásával. Kijelentette; a Szovjetuniónak Magyarországgal szemben nincsen semmiféle követelése. A Szovjetuniónak és Magyarországnak egyaránt érdeke, hogy Magyarország ne lépjen be a háborúba. A szovjet kormány azonnali távirati összeköttetést létesített Ankarán keresztül, hogy Kristóffy haladéktalanul közölhesse a szovjet kormány álláspontját a magyar kormánnyal. Kristóffy a beszélgetést június 23-án táviratozta meg Bárdossynak. Bárdossy azt felelte, hogy Kristóffy kérje ki útlevelét. 1941. június 27-én Magyarország megtámadta a Szovjetuniót.

1944. május 1-én napiparancsában Sztálin nyomatékosan újra figyelmeztette a hitleri Németország zsoldos államait, hogy azoknak,

„akiknek országait a németek megszállták, vagy most szállják meg, ma már lehetetlen fel nem ismerni, hogy Németország elvesztette a háborút. Románia, *Magyarország,* Finnország és Bulgária számára csak egy lehetőség van a katasztrófa elkerülésére: a németekkel való szakítás és a háborúból való kilépés".

A Szovjetunió azt is megmondotta, hogy a katasztrófa hogyan kerülhető el:

„Aligha lehet arra számítani, hogy ez országok mostani kormányai szakítani tudjanak a németekkel. Nyilvánvaló, hogy ez országok népeinek maguknak kell kezükbe venniök a német járom alól való felszabadításának ügyét. s minél hamarabb ismerik fel ez országok népei, hogy milyen zsákutcába vezették őket a hitleristák, és minél hamarább tagadnak meg minden segítséget, melyet saját országuk a német leigázóknak és quislingista csatlósaiknak nyújt, annál kevesebb háborús áldozat és kár lesz osztályrésze országuknak, annál inkább számíthatnak a demokratikus országok megértésére".

A zsoldos államok kormányai ezt a figyelmeztetést sem szívlelték meg, 1944. május 12-én a Szovjetunió és szövetségesei *felhívással* fordultak *Magyarországhoz,* Romániához, Bulgáriához és Finnországhoz:

„A háborúból való kilépéssel és Németországgal való végzetes együttműködésük beszüntetésével, továbbá azzal, hogy minden lehetséges eszközzel ellenállást fejtenek ki a náci erőkkel szemben, ezek az államok még megrövidíthetik az európai harc időtartamát, siettethetik a szövetségesek győzelmét. Ezek az államok bár nem bújhatnak ki ama felelősség alól, hogy részt vettek a háborúban Németország oldalán, mégis, minél tovább tart Németországgal való való együttműködésük során a háborúban való részvételük, annál végzetesebb következménnyel jár ez számukra, annál súlyosabbak lesznek a számukra előírt feltételek".

A magyar kormány ezt sem vette figyelembe és a zsoldosok közül utol-

sónak maradt Hitler oldalán. Még akkor sem szakított a hitleri Németországgal, amikor a szovjet hadsereg Magyarország határaihoz közeledett. Sőt, még akkor sem, amikor 1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot és a szovjet csapatok folytatták előnyomulásukat. Még akkor is megrövidíthettük volna a háború tartamát, kisebbíthettük volna az áldozatok számát és sokkal kedvezőbb helyzetbe kerültünk volna.

b) Ha Magyarország is, mint Bulgária és Románia, kivette volna részét *katonailag is* a hitleri Németország elleni háborúból. Ismeretes, hogy bolgár és román csapatok részt vettek a felszabadító harcokban.*

A románok még a háború *alatt* két antifasiszta hadosztályt szerveztek hadifoglyokból. *Ezt megtehettük volna mi is.* Mint közvetlen tanu tudom, hogy a Szovjetunió beleegyezését adta, hogy a *magyar hadifoglyokból nemzeti bizottság* alakuljon és nemzeti hadosztályokat szervezzen. Ez meg is kezdődött. Stomm, Deseő magyar tábornok és Csathó magyar alezredes árulása folytán azonban — fasiszta tiszteket toboroztak és csempésztek a mozgalomba — ez a jelentős és sokat ígérő mozgalom sajnos meghiúsult. Az egész magyar nép nagy kárára, Mondani sem kell, mit jelentett volna 1944-ben legalább egy, a szovjet hadsereggel együtt harcoló magyar hadosztály puszta megléte is, hát még részvétele Magyarország felszabadításában!

Jugoszlávia, Lengyelország, Csehszlovákia, mint ismeretes, a Szovjetunióval és szövetségeseivel vállvetve saját haderejükkel vettek részt a felszabadító harcokban.**

A Csehszlovákiához csatolt három község kérdése.

Egyesek azt állítják, hogy a párizsi szerződés megkötésekor további színmagyar területet csatoltak el hazánktól.

A tudatos hamisítással szemben a valóság az, hogy 3 községet csatoltak Csehszlovákiához: Oroszvár, Horvátújfalu és Dunacsun községet.

E községek területe összesen 11 024 katasztrális hold, lakosságuk összesen 3 379 fő és ez így oszlik meg:

Oroszvár lakosságának	73,6%-a német
Horvátújfalu lakosságának	53,9%-a horvát
Dunacsun lakosságának	47,8%-a ugyancsak horvát volt

az 1941. évi népszámlálás szerint. E három község *magyar* lakosainak száma tehát 1267 fő, vagyis e községek összlakosságának legfeljebb 30%-a. Ezek hivatalos adatok.

Vajon miért nem vetik fel a nacionalisták a mintegy 100 000 magyar kérdését Burgenlandban? Az ok világos: Csehszlovákia, Románia *szocializmust* építő ország, testvéri államok Burgenlandot a *kapitalista* Ausztriához csatolták a békeszerződések. Ezt a történelmi igazságért említjük. A burgenlandi magyarok kérdését mi, kommunisták, sem bolygatjuk, mert igazi jó szomszédaj kívánunk lenni Ausztriának is.

* Lásd: Mihaj Roller „A román nép részvétele az antifasiszta felszabadító harcban 1944—45-ben" (Társadalmi Szemle 1958. januári szám.)

** Itt nem térek ki partizánjaink és antifasisztáink hősi kiállására és az ellenállási mozgalomra az országban. Ezek történelmünk ragyogó lapjai, de az említett tényeken, sajnos nem változtatnak.

„Nem kérhettük volna-e területi változást a felszabadulás után?"

Vegyük a konkrét helyzetet. Mely országoktól kérhettük volna ezt? Csakis a szocializmust építő testvéri országoktól. Ez országok egyes magyar-lakta és más nemzetiségű területei 1918-ig Magyarországhoz tartoztak, és a *nem-magyarokat* az akkori *magyar* uralkodó osztályok a *magyar nép rovására* is lelkiismeretlenül elnyomták. Ennek volt egyik következménye, hogy a nemzetiségiek zöme 1848—49-ben nem támogatta a magyar forradalmat, sőt az ellenforradalom táborához csatlakozott. Ki tagadhatja, hogy egészen más lett volna a helyzet, ha 1848. előtt Martinovics vagy akár Wesselényi követelései teljesültek volna.*

Sőt, valószínűleg még akkor is, ha Szemere Bertalan nem az elbukott forradalom utolsó szakaszában, 1849. július 21-én, hanem a forradalom elején nyújtotta volna be nemzetiségi törvényjavaslatát és azt akkor fogadták volna el.**

Horváth Mihály helyesen állapítja meg, hogy ennek a törvénynek „eredmény tekintetében csak egy hibája volt, az, hogy nem az 1848. márciusában alkotott"***

1849. után — itt nem részletezem a kérdést — 1918-ig sokszor foko-

* Martinovics azok közé a magyar demokraták közé tartozott, akik idejében, sőt hamarább, mint számos más ország demokratái, felismerték a nemzetiség elnyomó politika országvesztő következményeit. Martinovics ezt vallotta: „Minden nemzetiségnek külön tartományt kell alkotni, politikai alkotmánnyal bírni és egymás közt benső szövetségre lépni. Magyarország tehát szövetséges köztársasággá (Foederativ Respublica) alakuljon, melyben minden nemzetiség saját nyelvével, szokásaival éljen és vallását szabadon gyakorolja."

Magyarország tartományait pedig az egyetemes gyűlés (Congresszus Generális) kormányozza. Az országban teljes vallásszabadság, gondolat és sajtószabadság uralkodjék. „A magyarországi reformátorok titkos társaságának katekizmusa." Barabás Tibor: Martinovics élete, Budapest, 162. old.)

Wesselényi báró ugyancsak 1848 előtt más elgondolással, de szintén sürgette a nemzetiségi kérdés megoldását és szembeszállt az erőszakos elnyomó nemzetiségi politikával. Lipcsei Szózatában („Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében." Leipzig, 1843) írja: „A különböző fajú és lakósokból álló, ugyanazon országban az alkotmánynak malasztját kell minden nemzetre egyenlően elosztani, hogy abban mindenki édesanyát találjon fel, ezáltal egymást testvéreknek tekinthessék". (109. old.)

Ugyancsak Wesselényi írta 1844-ben: „Szóval, írásban és tettben, minden módon és minden alkalommal nyíltan ki kell jelentenünk és be kell bizonyítanunk és szláv polgártársaink mindenikét iparkodnunk kell arról meggyőznünk, hogy mi a szlávokat nem gyűlöljük, sem nem vetjük meg, hanem inkább, mint testvéreinket magunkhoz kívánjuk oleini, hogy egyáltalán nem szándékozunk őket nyelvüktől megfosztani."

Wesselényi felismerte a nemzetiségi kérdés és a demokrácia összefüggését is. Ő írja: „A nemzeti hív és buzgó érzet... polgári álladalomban nem fő cél, hanem a fő célnak, t.i. a szellemi s anyagi jólét mentül inkábbi fejlesztésének, biztosítékának és mentül többekrei kifejlesztésének alárendelt cél s arra főeszköz." Végzetes tévedésnek tartja, ha a nemzetiséget tekintik fő célnak és feláldozzák neki a szellemi és anyagi jólétet.

** Nem ismertetjük itt Szemere Bertalan törvényjavaslatát. De meg akarjuk állapítani, hogy a törvényjavaslat hiányosságai ellenére olyan jelentős törvény, hogy a forradalom elején igen nagy kihatással lett volna a további eseményekre. Sajnos, a javaslatot csak közvetlenül Világos előtt fogadta el a Szegedre menekült országgyűlés és még akkor is elegen voltak, akik ellene szóltak. A törvényjavaslattal kapcsolatban Szemere „kereken kimondá, hogy a többi nemzetiségi kívánalmaknak magyar arisztokratai felfogása, ha ebből a nemzet valahára ki nem emelkedik, tönkreteszi Magyarországot" – írja Horváth Mihály. (Magyarország Függetlenségi Harcának története. Pest, 1871. III. 315–317. oldal.)

*** Szemere Bertalan 1859-ben a Pesti Hirnökben így vonta meg a hamis nemzetiségi politika következményeit: „Nagyon jól ismerem amaz időszak titkos és nyilvános ármányait, jól tudom azt is, hogy az orosz sereg mi hatással volt a történeti kimenetelre. De bizony csak valljuk meg az akkor kitűnni látszott de régota belsőleg forrongott nemzetiségi eszmének s mozgalomnak nagy fontosságát s messze horderejét nem fogtuk fel". (Jancsó Benedek: Szabadságharcunk és a dákoromán törekvések. Budapest, 1935. 186. old.)

zódott a nemzeti elnyomás. Még Jászai Oszkár is (a Károlyi-kormány nemzetiségi minisztere) az elvesztett háború *után* és egy évvel a Nagy Októberi Szocialista Forradalom *után* „A monarchia jövője" c. 1918. *októberében (!)* megjelent könyvében az örökletes *Habsburg-monarchia fenntartása mellett* szállt sikra és lehetetlenségnek tartotta, hogy a magyarországi nemzetiségek egyesüljenek a Romániában, Csehszlovákiában, illetőleg Jugoszláviában élő románokkal, szlovákokkal, horvátokkal, szerbekkel. Akkor is, amikor az előtérben Magyarország *magyar-lakta* területeinek biztosítása állt.

A magyar történelem során az első kormány, amely a népek teljes egyenjogúságát elismerte, a Magyar Tanácsköztársaság kormánya volt. Bukása után a Horthy-kormányzat nem okulva sem a távoli, sem a közelmúlt tapasztalatain, még elnyomóbb nemzetiségi politikát folytatott.

Mindezt azért kell világosan látni és megérteni, mert csak ezzel válik nyilvánvalóvá, hogy az évszázados nemzeti elnyomás miatt nemcsak a magyar nemzeti előítéleteket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Figyelmen kívül nem hagyható a magyar és osztrák uralkodó osztályok által elnyomott népek nemzeti érzékenysége sem. Lenin igen sokszor figyelmeztetett, hogy nagyon szívósak, mélyen beidegzettek a nemzeti előítéletek és különösen nagy a volt elnyomott népek bizalmatlansága. Érvényes ez a magyar népre is, amely évszázadokig a magyar úri elnyomók igáján kívül az osztrák uralkodó osztályok igáját is nyögte. De nekünk, magyaroknak, akiknek uralkodó osztályai más népeket is elnyomtak, Lenin tanítása szellemében még jobban meg kell értenünk azoknak a népeknek a bizalmatlanságát, akiket *magyar* urak nyomtak el. Ezeknek a népeknek a bizalmatlansága évszázdokon át gyülemlett fel. Nincs rosszabb, mint egy nemzet bizalmatlansága — tanítja Lenin. A *magyar* nacionalisták ellen *elsősorban* nekünk kell harcolnunk.

Lenin azt tanítja, hogy „az *államhatárok* kérdése másodrangú, ha ugyan nem tizedrangú kérdés". Az elsőrangú kérdés, a fő kérdés, a döntő kérdés: a „proletárdiktatúra lényegbevágó érdekei."*

Ingadozások a határkérdésben különösen a nemproletár dolgozók között természetesek, sőt elkerülhetetlenek. Éppen ezért óvatosnak kell lennünk ilyen kérdésekben. Ezeket alá kell rendelnünk a szocializmus, a proletárdiktatúra életbevágó kérdéseinek, a társadalmi rendszer kérdéseinek. *Ezekben* a kérdésekben „könyörületleneknek, hajthatatlanoknak és tántoríthatatlanoknak kell lennünk".**

A munkásosztály és valamennyi dolgozó érdekeinek a Kommunista Kiáltvány szellemében az felel meg, ha a különböző nemzetek dolgozói egymás iránti bizalma állandóan növekszik és ha a legszorosabb szövetségben és testvériségben forrnak össze. Az osztályellenség épp ezt akarja megakadályozni, mert ez felel meg a kapitalista és földesúri érdekeknek. Mindent megtesz, hogy megbontsa a munkások és a szocialista országok egységét. A nemzeti viszályokat azért szítják, hogy gyengítsék a munkások erejét és a szocialista országok hatalmát.

A tőke nemzetközi erő. Hogy leigázzuk, a munkások és a többi dolgozó nemzetközi összefogására van szükség. Aki bármilyen címen ezt az egységet meg akarja bontani, mint az 1956. évi magyar ellenforradalom

* Lenin Művei 30. kötet, 265. old.
** Lenin Művei u.o.

idején a revizionisták, az az osztályellenséget szolgálja ki. Aki a dolgozó nép érdekeit akarja védelmezni, annak mindent meg kell tennie, hogy a népek között meglevő és szított bizalmatlanság megszünjön. Ennek a szocialista országokban a legjobb eszköze, ha a proletárdiktatúrát együttes munkával védjük a világ földbirtokosai és kapitalistái elleni harcban.*

Az imperialista nagyhatalmak egyenként eltiporhatnak és megfojthatnak olyan kis szocialista államokat, mint Magyarország, vagy akár Lengyelország. Ezt kisérelték meg 1956-ban.

Ha a szocialista államok összefognak — mint ahogy összefogtak a varsói szerződésben — és olyan erőre támaszkodnak, mint a szocialista Szovjetunió, akkor az imperialisták és a belső ellenforradalom minden kisérlete csődöt mond. Ez történt 1956. őszén hazánkban.

Világos, hogy a *magyar-lakta területek Magyarországhoz való csatolásának akárcsak a felvetése is milyen következményekkel járna Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és hazánkban egyaránt.* Nyilvánvaló, hogy egycsapásra ellenünk fordítaná a baráti népeket és ezekben az országokban is kiélezné a helyzetet. Komoly nyugtalansági tényezők lépnének fel a szocializmust építő országokban. Ez nemcsak ezeknek az országoknak ártana, hanem nekünk is, mert *legjobb barátainkat és támogatóinkat távolítaná el tőlünk.* Vagyis mérhetelen károkat okoznánk a szocializmus ügyének és a — világreakció kívánságainak malmára hajtanánk a vizet. Nem véletlen, hogy az 1956. évi ellenforradalom idején a nacionalista, irrendenta területi kérdéseket az imperialisták és a belső ellenforradalom vetették fel.

Gondoljunk arra, hogy milyen volt a viszony Magyarország és a szomszédai között a felszabadulás előtt és a szocializmus építése során hogyan rendeztük dolgainkat. A szomszédos szocialista államok a marxizmus—leninizmus szellemében rendezik a nemzeti kérdést.

A magyar nép szempontjából az a fontos, hogy minden magyar dolgozó szabad legyen, hogy a szocialista szomszédokkal állandó kölcsönös támogatással békében építhessük a *szocializmust.* A béke, a barátság és a szocializmus felel meg népeink érdekeinek.

A mai magyar nacionalizmus gazdasági érvei.

Nyilvánvaló, az ellenség és a revizionisták alaposan kihasználják, hogy gazdaságilag nagyon fontos, 1918. előtt Magyarországhoz tartozó területek most nem tartoznak Magyarországhoz. Különösképpen kihasználják reakciós céljaikra nyersanyag-szegénységünket.

Hogy a gazdaságilag fontos területek kérdését a nacionalisták kihasználják, az természetes. A nacionalizmus az osztályellenség ideológiája. Hogy e területek 1918. előtti Magyarországhoz tartozása nem maradt nyom nélkül népünk különböző rétegeire, ezt a nacionalizmus elleni harcunkban természetesen szintén számításba kell vennünk. A nacionalista csökevények mélyén gyökereznek.

De — és ez a fő kérdés — jobban élt-e a magyar nép a „Szent István határok" között a kapitalisták és földesurak uralma alatt, amikor a munkanélküliség állandó réme fenyegette a munkásokat és az értelmiségiek

* Lenin Művei 30 kötet, 292. old.

jórészét is? Az éhbérek és a 3 millió koldus idején, amikor másfélmillió magyar kivándorolni volt kénytelen hazájából? *Gazdagabb volt-e a magyar nép, jobban élhetne-e a magyar nép, ha megvolnának a „Szent István határok", de a termelőeszközök, a föld, a gyárak, bankok, stb. a kapitalisták és a földbirtokosok kezében volnának?* Mert ez a lényeg.

Vajon a munkások visszadnák-e a gyárakat, bankokat, a termelőeszközöket a határok megváltoztatásáért? A dolgozó paraszt, akit a népi demokrácia juttatott földhöz, határkiigazítás ellenében visszaadná-e a kapott földet? Vagyis: a munkás és paraszt elfogadná-e a kapitalizmus visszaállítását, a kapitalistákat és a földesurakat a határok kiigazítása ellenében, mert igenis *erről* van szó.

Aki azt javasolja, hogy a nyersanyagokért borítsuk fel a szocialista államok belső rendjét és nyugalmát, állítsuk egymással szembe a szocialista államokat, amelyek az 1956. évi magyar ellenforradalom idején a legönzetlenebb testvéri segítséget nyújtották nekünk harcunkban a nép ellenségeivel szemben; aki akár nyersanyag hiányunkra való hivatkozással a szocialista tábor egysége ellen tör, az az imperialistáknak a kapitalizmus visszaállítására irányuló törekvését segíti. Márpedig nyilvánvaló, hogy a szocialista társadalmi rendszer, a béke és a szocializmus építése fontosabb minden határkérdésnél. Aki azt javasolja, hogy veszélyeztessük a szocializmus ügyét, az elsősorban *népünk* ellensége.

Nyersanyaghiányunknak és az ebből fakadó nehézségeknek nem az irredentizmus az ellenszere, hanem az együttműködés, az egyre szorosabb együttműködés a szocialista országok között. Minél szorosabb az együttműködés és barátság, annál kisebbek anyagi gondjaink, a szocialista gazdasági együttműködés rendszerének fejlődésével csökkennek, majd megszünnek a gazdasági nehézségek* és annál kevésbé játszik szerepet a határkérdés is, amely végül is a kommunizmus megvalósítása után nem lesz többé probléma.

Nyuljunk a kérdéshez még egy másik oldaláról.

Jugoszlávia népe a Szovjetunió népével vállvetve harcolt országa felszabadításáért. Bűn, hogy a JKSZ programja elhallgatja a Szovjetunió szerepét Jugoszlávia felszabadításában. Csehszlovákia a háború kezdetétől a hitlerellenes hatalmak táborához tartozott. A háború alatt fegyveres erővel is részt vett a német fasimus elleni harcban és Csehszlovákia felszabadításában. A háború végén Románia is fegyveresen vett részt a hitleri Németország elleni harcban. „Hála" a Horthy-kormányzatnak, mi maradtunk meg Hitler utolsó csatlósának. Lehetséges volt-e és igazságos lett volna-e ebben a helyzetben azt kívánni, hogy Magyarország javára olyan területeket vegyenek el a fasizmus elleni háborúban szenvedett

* Ezt bizonyítják máris a baráti szocialista országokkal, elsősorban a Szovjetunióval kötött szerződések. A Szovjetunió és a többi testvérállam is — elsősorban nyersanyagot, felszereléseket és olyan árukat szállít nekünk, amelyekben hiányunk van; mi viszont munkaigényes termékeket szállítunk nekik. Jó példa a gazdasági együttműködésre a Tiszavidéki Vegyi Kombinát is. A vegyes vegyiipart legelőnyösebb földgázbázisra építeni. Nekünk azonban kevés a hazai földgázunk. A román kormánnyal kötött megállapodás szerint a Tiszavidéki Vegyi Kombinát a romániai kissármányi földgáz-bázisra épül fel. A földgáz 400 Km-es csővezetéken jut el az üzembe. — A szakmunkások, műszakiak stb. előzetes kiképzése részben Romániában, Csehszlovákiában, a Német Demokratikus Köztársaságban történik. A kombinát legfontosabb kísérleti üzeme Romániában, Bukarest mellett épült a Magyar- és Román Népköztársaság közös vállalkozásában.

A legnagyobb jelentőségű a KGST 1958 májusi értekezlete, amely a távlati terveket összehangolta.

Csehszlovákiától, Jugoszláviától, Romániától, amelyet a háború előtt ezekhez az országokhoz tartoztak? A Magyar Hadifoglyok Lapja a Szovjetunióban, az Igaz Szó, idejében figyelmeztette Magyarországot: az Igaz Szó az erdélyi kérdésről *1943.* szeptember 28-i számában ezt írta:

„Eddig úgy képzelték a magyar és román kormánykörök, hogy Hitlertől függ, kié lesz Erdély. Hitler tudatosan úgy rendezte az erdélyi kérdést, hogy vele állandó nyomást gyakorolhasson mind Magyarországra, mind Romániára. 1940-ben Eszak-Erdélyt Magyarországnak ítélte, de ismételten hangsúlyozta, hogy végleges döntésről csak a háború után lehet szó".

Hitler három lehetőségről beszélt: lehet — mondatta ágenseivel —, hogy egész Erdélyt Magyarország kapja meg. Lehet, hogy Románia visszakapja Észak-Erdélyt is és lehet — hogy egész Erdély önálló állam lesz német fennhatóság alatt. „Érdem szerint fog Hitler határozni" — hírdették a német ügynökök.

Horthyék és Antonescuék többek között ezen a címen is bőven szállították Hitlernek a vért, a gabonát, az ipari termékeket.

Ma világos, hogy Hitler elvesztette a háborút és az erdélyi kérdésben sem ő fog dönteni.

Nyilvánvaló, hogy az erdélyi kérdés szempontjából is Magyarország és Románia további magatartásának roppant jelentősége van.

Nemcsak arról van szó, hogy Németországnak nem lesz beleszólása az erdélyi kérdés rendezésébe, Arról is, hogy *akiknek ebben a kérdésben döntő szavuk lesz, aszerint fognak ítélni, hogy Magyarország, vagy Románia tartott-e ki mindvégig Hitler oldalán! A két ország közül melyik járult hozzá cselekvően Hitler vereségéhez! Melyikben a két ország közül kristályosodtak ki olyan erők, amelyek biztosítani tudják, hogy országuk a jövőben a haladás és a következetes béke útját fogja járni?*

*Így áll ma az erélyi kérdés."**

*

* *

Tisztázzunk még egy kérdést.

Tévedés azt hinni, hogy a marxizmus—leninizmus *kötelezővé* teszi az egy nemzetiségű népek egyesítését egy államban *minden* körülmények között. Az önrendelkezési jog nem jelenti a kötelező elszakadást, kiválást. A marxisták mindig a konkrét történelmi helyzettől teszik függővé, hogy javasolják-e az elszakadást, kiválást, csatlakozást stb. Ha ez a *haladás kárára* és a *reakció javára* szolgál, akkor ellene vannak. A marxisták mindig úgy döntenek, ahogyan ezt *a haladás, tehát a dolgozók érdeke* megkívánja.

A mai helyzetben, amikor népi demokratikus szomszédaink is a szocializmust építik, *a területi kérdés felvetése csak az osztályellenséget segíti.* A szocializmus, a béke, a haladás érdekeinek és ezért a nemzeti érdekeknek is, Magyarországon és minden szocialista országban csakis a szoros együttműködés felel meg. Az egyre szorosabb barátság. A Romániában, Csehszlovákiában, Jugoszláviában élő magyarok akkor teljesítik kötelességüket, ha a cseh, szlovák, román, jugoszláv néppel vállvetve közös testvéri erőfeszítéssel veszik ki részüket a szocializmus építéséből.

*

* *

A hazafiság próbaköve.

Befejezésül még egy kérdésre teszünk néhány rövid megállapítást: *Miért a Szovjetunióhoz való viszony a hazafiság próbaköve?*

Hazafinak azt tekintjük, aki mindenkor, mindenhol kész népe ügyét szolgálni. Ennek fő ismérve, hogy azokra az erőkre támaszkodik-e és azokat az erőket támogatja-e, amelyek az emberiség ügyét, tehát népe ügyét is előreviszik, vagyis a haladás erőit. *A történelem azt tanúsítja, hogy a nép érdekei mindig mindenhol csakis a haladó erőkkel vannak összhangban. Minden haladást gátló erő visszahúz, reakciós, csak károsan hat ki minden nemzeti érdekre is.* Ezt bizonyítja saját történelmünk is, beleértve a közelmúltat, az 1956. évi ellenforradalmat.

A nemzeti függetlenséget is csak akkor biztosíthatjuk, ha a haladás ügyével kötjük össze. Ady Endrének tökéletesen igaza van: „A nacionalizmus nem hazafiság... Aki ellensége a haladásnak... hazaáruló, ha örökösen nem tesz is egyebet, mint a nemzeti himnuszt énekli."

1917-ben a Nagy Októberi Szocialista Forradalom gyökeresen megváltoztatta a történelem további menetét. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom új korszakot nyitott az emberiség történetében: a kizsákmányolás nélküli élet korszakát. Ezzel a forradalommal Oroszország került az emberi haladás élére és a Szovjetunió azóta a haladásért folyó harcnak zászlóvivője, előharcosa és legfőbb ereje. (Ezen belül a békéért folyó harcé, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalom egyik fő jelszava és mozgató ereje is volt).

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom szervezője és irányítója, a Szovjetunió Kommunista Pártja kezdettől alapelvének tekintette és a szocialista forradalom valóra váltotta a marxi tanítást: nem lehet szabad az a nép, amely másokat elnyom. *nem tisztelheti és nem szeretheti saját népét, aki nem tiszteli és nem szereti a többi népet, nem szocialista és nem internacionalista, aki nem tiszteli és szereti népét.*

A szovjet hatalom ezért kezdettől fogva újfajta hatalom, amely a *hazafiság és nemzetköziség elveit azért tudja megvalósítani, mert társadalmi rendszerében megváltozott az embernek emberhez való viszonya:* megszünt az ember kizsákmányolása. Azért más a szovjet népek más népekhez való viszonya is.

A Kommunista Kiáltványban olvassuk:

„Amilyen mértékben megszünik az egyén kizsákmányolása a másik által, oly mértékben szünik meg az egyik nemzet kizsákmányolása a másik által.

Ha az osztályok ellentéte a nemzeteken belül eltünik, vele tünik a nemzetek ellenségeskedése is egymás ellen."*

A szovjet hatalom társadalmi rendszeréből fakad tehát, hogy hatalmát nem más nemzetek és népek leigázására, elnyomására, vagy akár háttérbe szorítására fordítja és bel- valamint külpolitikáját a népek szabadsága, egyenjogúsága, függetlensége tiszteletbentartásának az elve vezérli. A magyar—szovjet közös nyilatkozatban 1958. áprilisában ezt az elvet így rögzítik:

„A felek tárgyalásaikon egyöntetűen leszögezték, hogy minden szocialista ország nemzeti függetlenségének és szuverenitásának legfőbb

* Kommunista Kiáltvány, Szikra, 1948. 42. old

biztosítéka a szocialista államok egységes táborba való szoros tömörítése, a kölcsönös testvéri segítség, a teljes egyenjogúság, a területi sérthetetlenség, az állami függetlenség és szuverenitás, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elveinek tiszteletbentartása alapján". (Népszabadság, 1958. április 10.)

Aki ezt a történelmi valóságot tagadja, vagy akár csak elhomályosítani igyekszik, mint ezt a JKSZ programjában is teszik — bármely címen történik is — az imperializmus malmára hajtja a vizet.

Aki nem tesz félreérthetetlen különbséget a Szovjetunió és az egész szocialista tábor csak a dolgozók érdekeit szem előtt tartó bel- és külpolitikája között egyrészről és az imperializmus népellenes és agressziv belés külpolitikája között másrészről; aki félreérthetetlenül nem az *imperialista* nagyhatalmak „hegemonizmusáról", gazdasági kizsákmányolásáról, erőszak-politikájáról beszél, hanem egy kalap alá vonja az *imperialista* nagyhatalmakat és a *szocialista* hatalmat: a Szovjetuniót; aki a szocialista Szovjetunió és a szocialista tábor önzetlen, mérhetetlen áldozatokat hozó segítségét es a szocialista országok minden irányú együttműködését és egységét lebecsüli, az imperialista „segélyeket" pedig úgy tünteti fel, mintha azok nem a szabadság és függetlenség ellen irányulnának, — mint ezt a JKSZ programjában teszik — az az imperializmus malmára hajtja a vizet.

Aki tagadja, hogy a nemzeti függetlenségnek és szuverenitásnak is a Szovjetunió és a szocialista országok egysége a legfőbb biztosítéka, az letért a marxizmus—leninizmus útjáról és megtagadta a proletár-internacionalizmust.

Aki a szocialista internacionalizmus fogalmán *kizárólag* a teljes egyenjoguságot és függetlenséget érti és félreérthetetlenül neni vallja, hogy a szocialista országok közötti kapcsolatoknak legfontosabb elve és a szocialista internacionalizmus érvényesítésének legfontosabb tényezője a *kölcsönös segítés*, az megtagadta a szocialista internacionalizmus marxilenini értelmezését és a nacionalizmus vágányára csúszott le. Kádár elvtárs 1958 áprilisában a szovjet párt- és kormánydelegáció búcsúztatásakor így foglalta össze a szocialista országok kölcsönös viszonyának a kérdését: „A szocialista országok kölcsönös viszonyának a teljes egyenjoguság, a területi sérthetetlenség, a nemzeti függetlenség és szuverenitás tiszteletbentartásán túl, *elsősorban* a szocialisa országok kölcsönös testvéri segítsége jellemzi. Kapcsolataink minden megnyilvánulásának fő törvénye: a szocialista internacionalizmus lenini elve, a szocializmus közös célja, társadalmi, gazdasági rendszerünk és államhatalmunk közös osztálytartalma".

* * *

Hruscsov elvtárs magyarországi tartózkodása alatt ismételten kijelentette a Szovjetunió népei és kormánya nevében: a Szovjetunió és a szovjet nép 1956 őszén nem maradhatott közömbös bajbajutott barátja, a magyar nép sorsa iránt, amelyet az a veszély fenyegetett, hogy újból a kapitalisták és földesurak rabigájába kerül. „Világosan láttuk — mondotta — ha segítséget adunk Magyarországnak — ezzel segítjük a szocialista tábor valamennyi országát is". „A népek szociális vívmányait, nemzeti függetlenségét csakis a szocialista országok egysége és összeforrottsága

szavatolja." Figyelmeztette az imperialistákat: senki se kétkedjék, ha az imperialisták mégegyszer provokációt kisérelnének meg bármely szocialista ország ellen, akkor a Szovjetunió minden erejével azonnal segítségére sietne. (Népszabadság, 1958. április 10.)

Tatabányán hozzátette, hogy a Szovjetuniónak és a szocialista tábornak elegendő erkölcsi és anyagi ereje is van ahhoz, hogy nyakát törje mindenkinek, aki kezet akar emelni a szocialista országok szabadságára és függetlenségére. Elutazása előtt mégegyszer ismételte: „Ha az ellenség ismét megkisérelné, hogy a munkásosztály, a magyar dolgozók útjába álljon, elnyeri méltó büntetését."

Történelmünk során még soha nem támaszkodhattunk olyan barátra, aki akar és tud segíteni és segít, ha kell, fegyveres erővel is.

Ezért valljuk, hogy a Szovjetunióhoz való viszony a szocializmus, a hazafiság és a nemzetköziség iránti hűség próbaköve és a nemzeti függetlenség és szuverenitás fő záloga is. A Szovjetunió iránti, vagy szembeni magatartás az imperializmus és imperialistaellenes tábort elválasztó demarkációs vonal mindenki számára, kormány, párt és egyén számára egyaránt.

Ezért mélységesen igaz az MSZMP 1957. évi országos pártértekezletének határozata: „*A proletárinternacionalizmus eszméjéhez és a szocialista tábor egységéhez való hűség és ragaszkodás nálunk nem szűk pártérdek, nem elvont elvi kérdés, hanem a magyar nép és a Magyar Népköztársaság létérdeke is.*"